

עמותת מורשת הרש"ש

580672665 (ע"ר) 050-2309720 / 058-3266356

עלון פרשת השבוע | כי תבוא, תשע"ט | גיליון מס' 35

ראשית, נתבונן בפשט המצוה. חשוב שנבין מה בדיוק היה כרוך במצוה זו, כיצד היו מקיימים אותה, כמה הכנה ואיזה פאר והדר! מהשלב בו אדם היה רואה תאנה שביכרה, היה קושר עליה גמי (סוג של סרט אדום), והיה אומר 'זה ביכורים', המסע הגדול מכל קצוות הארץ לבית המקדש בירושלים, ועד השלב שהאדם היה עומד מול הכהן בבית המקדש ומוסר את הביכורים. מעמד קדוש אשר מחמת אורך הגלות כמעט ונשכח מזיכרונו לחלוטין.

תאור הבאת הביכורים

"מתכנסין אנשי מעמד שבעיירות עימהם כדי שלא יעלו יחידים, שנאמר, 'ברב עם הדרת מלך' (משלי י"ד). והיו לנים ברחוב. ובשחר אומר הממונה קומו ונעלה ציון אל ה' אלוקינו, והשור של השלמים היה הולך לפניו וקרניו מצופות זה ועטרה של זית בראשו, והחליל מכה לפניו עד שמגיעים קרוב לירושלים. שם שלחו לפניו שלוחים להודיע לאנשי ירושלים והיו יוצאים לקראתם, אם באו אנשים הרבה יוצאים לקראתם רבים ואם מעט, מעט. וכשנכנסו לירושלים היו עומדים כולם בפניהם ושואלים בשלומם. הכל היה מלווה בשיר והלל עד הגעתם לבית המקדש".

הכנה לראש השנה

ממזות הביכורים אפשר ללמוד כמה חשובה ההכנה לראש השנה. ישנו סיפור מזמן שבית המקדש היה קיים, היה זקן אחד, תלמיד חכם, שישב ועסק בתורה כל היום. הוא גר ביריחו והיה לו חבל על זמן ביטול תורה אז הוא שלח את בניו שיעלו במקומו לירושלים. ככה תמיד היה נוהג. במשך כל השנים, הילדים שלו תמיד חזרו וסיפרו לו איזה השראה יש בבית המקדש, עד שיום אחד התעורר בו רצון גדול לעלות גם הוא לירושלים. בפעם הבאה הוא השאיר את הבנים ללמוד תורה והלך לבדו.

הוא לא הכיר את הדרך מיריחו לירושלים, אז הוא התחיל לשאול אנשים. אמרו לו, מה? אתה כזה זקן ולא יודע את הדרך לירושלים? נתנו לו מכות. כך היה בכל פעם ששאל. בסוף הוא החליט פשוט ללכת אחרי האנשים עם הבהמות. כשכבר הגיע לירושלים, שאל איפה בית המקדש, אותו סיפור, הוא קיבל מכות. כשכבר בא לבית המקדש, ניגש לכהן ושאל אותו איפה בית המקדש? אמר לו הכהן, שוטה שכמוך אתה כבר נמצא בבית המקדש ואתה לא מרגיש את הקדושה פה?

הפרשה אומרת לנו, 'והיה, כי-תבוא אל-הארץ', תעשה ביכורים, תכין את הפרי, תכין את הטנא, תעשה את ההכנות והמסע, ואז כשתבוא אל הכהן אתה תרגיש את המעמד, תרגיש את הקדושה. ככה זה גם מי שעושה את ההכנה לראש השנה. יהודי לפני ראש השנה עושה חשבון נפש, מכין את עצמו לרגע הגדול, לעמוד בפני בורא עולם. אם הוא לא מכין את עצמו אז איך יבין וירגיש את גודל המעמד, בשבילו זאת

ני עניינים עומדים במרכז הפרשה. הראשון, מצות ביכורים והשני, פרשת הברכות והקללות. כבר מתחילת ספר דברים ניתן למצוא רמזים חטופים המכינים ומלווים אותנו אל עבר היום הגורלי - ראש השנה, יום הדין. היום בו ברגעים אחדים, במשך שתי יממות, נקבעת המציאות לשנה שלמה. בפרשה הזאת, הרמזים הופכים להיות ממש הוראת דרך, חשבון נפש והתבוננות לקראת היום הגדול. פעמים רבות חוזר שאם אדם היה מסתכל אפילו במבט כללי על כל הגזירות והדברים הקשים שקרו בשנה החולפת, היה מכין את עצמו הרבה יותר לקראת ראש השנה והיה משתדל ומתמקד אלפי מונים בראש השנה עצמו. ננסה להיכנס אל פנימיות הפרשה ולהבין כיצד ובאיזה ראש אפשר להגיע הפעם לראש השנה.

קורות הפרשה

משה רבנו ממשיך להדריך את העם איך לנהוג עם כניסתם לארץ ישראל. מצות ביכורים היא חלק חשוב בקשר של עם ישראל עם ארץ ישראל ועם הבורא, בשורשה כמובן הציור, העצה, ההדרכה - "ושמחת בכל-הטוב, אשר נתן-לך ה' אלקיך". לאחר מצות הביכורים, אנו מצויים על מצות מעשר השנה השלישית.

בפרשה גם כתובה האמרה הדדית, אנו מבדילים את השם מכל האלוהים, והוא מבדיל אותנו לעם, חינוך הקשר והברית בין עם ישראל והבורא. בהמשך, כתוב הציור על הקמת אבנים גדולות, אותן צריך לשוד בשיד ולהקים מזבח להשם עם הכניסה לארץ, מיד בעוברים את הירדן. מצוה לכתוב על האבנים את כל דברי התורה כעדות.

אז מגיעה הפרשה אל ענין הברכות והקללות. השבטים - שמעון, לוי, יהודה, יששכר, יוסף ובנימין יעמדו על הר גריזים הוא הר הברכה, והשבטים - ראובן, גד, אשר, זבולון, דן ונפתלי יעמדו על הר עיבל הוא הר הקללה. הלוויים יעמדו באמצע ויאמרו בקול רם את רשימת 'ארור האיש' וכאן גם מגיעה ההבטחה, "והיה, אם-שמוע תשמע בקול ה' אלקיך, לשמר לעשות את-כל-מצותיו, אשר אנכי מצוך היום... וכתוצאה מכך, רשימת הברכות שנזכה להן. מיד אחר כך האזהרה, "והיה, אם-לא תשמע בקול ה' אלקיך, לשמר לעשות את-כל-מצותיו וחקתיו, אשר אנכי מצוך היום-ויבאו עליך כל-הקללות האלה, והשיגוד... ורשימת כל הקללות. כשאפשר שהסיכום של כולן הוא, "תחת, אשר לא-עבדת את-ה' אלוקיך, בשמחה, ובטוב לבב-מרב, כל".

מכל העניינים הגדולים הללו, נתמקד במצות הביכורים, מה היא מלמדת אותנו על הזמן שאנו נמצאים בו ועל הדרך הרוחנית בה אנו מחויבים ללכת.

מצות הביכורים עצמה

"ולקחת מראשית כל-פרי האדמה, אשר תביא מארצך אשר ה' אלוקיך נתן-לך-ושמת בטנא; והלקת, אל-המקום, אשר יבחר ה' אלוקיך, לשכן שמו שם וגו'".

להצלחת ולרפואת דוד דקל בן מרגלית | להצלחת אסנת בת חנה
להצלחת לירי בת אסנת | להצלחת יוסף חי בן רחל | להצלחת נועה ודניאל

לתרומות ולהנצחות - 050-2309720

תהיה עוד תפילה, סעודה חגיגית ולא יותר. אנו חייבים להתעורר ולהרגיש את הקדושה של הימים הקרבים, כי כשרגע האמת מגיע הוא חולף כהרף עין!

החלק שלנו

כל אחד בודאי שואל את עצמו עכשיו, מה עשיתי בכל השנה? הזמן עף מראש השנה לראש השנה. יתכן שנראה לנו שלא עשינו כלום, היו הרבה תוכניות וכולם לא נישלם. לעומת זאת הקב"ה אומר, אתה עשית הרבה, אמרתי תניח תפילין והנחת, אמרתי לך להתפלל, התפללת, ציצית עשית, צדקה עשית, טובה, כיבדת זקן ואב ואם ואת האישה. אתה תבוא למעמד הזה ותגיד לי את מה שכתוב בפרשה, ריבונו של עולם, "עשיתי, כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִי". כך נאמר לקב"ה, עשינו את שלנו ואתה תעשה את שלך, "השְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם, וּבִרְךָ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל". אתה ביקשת שנעשה, עשינו - בפשטות, בתמימות, בלי תחכומים גדולים וכוונות ארוכות. עכשיו אתה תעשה כמו שאתה יודע לעשות, תברך אותנו כמו שאתה יודע לעשות. זו תמצית הדיאלוג של מצות המעשר הכתובה בפרשה זו תמצית הדיאלוג שלנו עם הקב"ה בכל יום ראש השנה מחדש.

הכנה לראש השנה

מראש חודש אלול אנו מתחילים להתכונן לראש השנה, לעורר את הלב, להינסע עם לב טהור לראש השנה כדי לתקן את כל מה שצריך לתקן. פרשת 'כי תבוא' נקראת פרשת תוכחה, על שום הקללות שבה, ואנו קוראים אותה בכל שנה לפני ראש השנה. התוכחה באה לעורר את האדם כי צריך התעוררות גדולה לקראת ראש השנה. זה זמן טוב שאדם יבדוק מה יש לו ומה אין לו, מה צריך עוד ועל מה יש להודות. בעבודה הזאת ישנם שני מצבים והיא צריכה להעשות בבחינת רצו ושוב'. המצב האחד הוא תחושת החיסרון, מצב שצריך להתחזק באמונה ולעבוד קשה כדי להשלים את החסרונות. זה בזמן שהאדם לא רואה פירות, אז הוא צריך לעבוד ולחרוש, ולהצמיח באמונה. המצב השני הוא הכרת הטוב, מצב של הודיה והלל על כל מה שיש, כל המתנות שקיבלנו ואנו מקבלים מבורא עולם. זה בזמן שהאדם רואה את השפע. אז הוא צריך להביא ביכורים ולהלל ולהודות לשם. ישנה נטייה לאדם שכאשר הוא עושה חשבון נפש ורואה רק את החסרונות, הוא עלול ליפול לייאוש. לכן הפרשה מזכירה לנו את שני העניינים, כשיש חסרונות ואין פירות צריך גם לזכור לראות את חצי הכוס המלאה, להודות ולהלל על כל מה שכן יש. כך גם ההכנה לראש השנה צריכה להתנהל בדרך מאוזנת.

כח הראשית וכח השמחה

העניין בביכורים זה הכח של הראשית. כתוב, "מראשית כל-פרי האדמה". כל נמשך אחרי הראשית. כל התוצרת תלויה בראשית. כך גם בראש השנה, הכל הולך אחר הראש. כפי שאדם מתנהג בראש השנה כך תראה השנה כולה. כתוב שכל התפילות שהאדם התפלל כל השנה בלי כוונה, אם האדם מתפלל עם כוונה בראש השנה זה מעלה את כל התפילות. בראשית יש את התיקון של הכל. ראש השנה מתקן את הכל ולכן צריך לעשות את זה בשמחה. רואים בפרשה ששמחה זה המפתח של הכל. כאמור, כתוב בקלות, "תחת, אשר לא-עבדת את-ה' אלוֹקֶיךָ, בְּשִׂמְחָה, וּבְטוֹב לֵב--מֵרֵב, לֵל". אדם יכול לתקן את הכל על ידי שמחה. אם אתה שמח אז זה מראה שאתה באמת עובד את השם. "פקודי ה' ישרים, משמחי-לב" חלק מההכנה שלנו לראש השנה זה לראות כמה באמת

אנחנו שמחים על מה שיש לנו. זהו מדד שהפרשה נותנת לנו כדי לבדוק את מצב התודעה שלנו ורמת החיבור שיש לנו עם בורא עולם ותורתו.

מזונותיו של האדם

ידוע שכל מזונותיו של אדם נקצבים לו בראש השנה - בניס, חיים ומזונות נקבעים ברגע הגדול הזה, או למעשה בין ראש השנה לסוכות. בן אדם צריך להתפלל על מזונותיו במשך כל השנה אבל הוא צריך לדעת שהמזון שלו קצוב, אין לו בעיה של מזון. נתנו לו קצבה של מזון בראש השנה וזאת קצבה מהקב"ה. אין מה לדאוג על פרנסה כל השנה כי זה כבר נקצב. אנו אומרים בברכת המזון "ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא", המזון כבר מוכן מראש השנה. אבל אם אדם דואג בכל רגע במשך השנה, מה יהיה עם הפרנסה... מה יהיה עם המזונות... אז כתוב בפרשה תוכחה קשה, "וְהָיוּ חַיִּיךָ, תְּלָאִים לְךָ מִנֶּגֶד; וּפְחָדְךָ לַיְלָה וַיּוֹמַם, וְלֹא תִאֲמַיִן בְּחַיִּיךָ". אתה מפחד לילה ויום מה יהיה עם המזון והפחד הזה הוא אחד מהדברים שמולידים פורענות ר"ל. על הדאגה באה הפורענות, זהו חוסר אמונה שמוליד פורענות ח"ו. כמו שאומר איוב, "אֲשֶׁר יִגְרָתִי, יָבֵא לִי" (איוב ג' כ"ה). ככל שאדם עובד, זורע ומשקה את השדה שלו עם יותר בטחון ומאונה, כך תהיה יותר ברכה בפירות שהוא מוציא והכל קצוב בראש.

זהירות גאווה

סכנה גדולה אורבת לנו עם הביאה לארץ. כתוב, "וישמן ישרון ויבגטו" (דברים ל"ב ט"ו). מצות הביכורים באה גם כדי לעורר את האמונה ולמנוע את הגאות הזאת. להכניע את רוממות הלב, הרי כשאנחנו רואים את כל התוצרת של עמלנו, אנו אומרים, בודאי עבדנו, הזענו, השקענו, זו החכמה והתחכום שלי. אדם עוד יעשה על עצמו כתבה בעיתון. אבל התורה אומרת, לא! אתה חייב להחזיר את האמונה. אם אתה רוצה תמיד מזון, ברכה והצלחה, אל תסתכל בזה שאתה הצלחת! יש רק הצלחה של בורא עולם. צריך לזכור את זה כל הזמן.

ברכה ובכורה

המילה ביכורים מחוברת גם לשורש של בכורה וגם לשורש של ברכה. כל המאבק בין קין והבל, בין עשו ויעקב, נסב על הבכורה והברכה. מי שמצליח לשלוט בבכורה, זוכה גם לברכה. למדנו שהפרשה מכינה אותנו לראש השנה, איך נגיע לרגע המשפט, לרגע ההמלכה של הקב"ה על כל הבריאה. מה נביא איתנו, את החלק העדיף, או את החלק הפחות? אם איזה ביכורים נעמוד מולו? זה הזמן לברר, כל אחד עם עצמו, איזה ביכורים הוא הביא עימו מהשנה החולפת, איזה תפילות הוא ישא ביום ראש השנה. האם אני אעמוד שם ואמשיך לבקש את אותם הדברים הפחותים, את הצרכים הגשמיים שלי, או שאדבר כבכור אחראי ואבקש בקשות על כלל ישראל, על השכינה הקדושה, על העולם כולו, על הגאולה השלמה ושובו של השם לציון?

מי ייתן ונזכה לבא בכבוד ולחביא ביכורים נאים ובכך להסיר מעלינו את כל הקללה ולזכות לברכה המובטחת לנו. תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה!

מצוה להדפיס ולהפיץ את העלון בבתי הכנסת לכבוד ש"ק

יעוץ דרך מזוזות | פדיון צלם ע"פ הרש"ש למעוניינים לרפואה

ניתן לרכוש את סדרת הזהבים - 7 ספרים על סידור הרש"ש

עמותת מורשת הרש"ש (ע"ר) 580672665

<https://www.rashash.net> 050-2309720 / 058-3266356

בנק טפחות מזרחי - חשבון 143776 - סניף 479 - בנק 20